

Sosyal ?zolasyon ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal ?zolasyon ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30702>

Özet

Sosyal İzolasyon Ölçeği (SİÖ), Behmen Çelikbağ ve Aytegin Tatar tarafından 2021 yılında Türkçede geliştirilen psikometrik bir araçtır. Bu çalışmada, yalnızca SİÖ'nün değil, aynı zamanda Yalnızlık Ölçeği ve Yalnızlık Tercihi Ölçeği'nin de geliştirilmesi ve ilk **geçerlik** çalışmaları kapsamında. Ölçeğin temel amacı, bireylerin sosyal çevrelerinden nesnel olarak ayrılma durumlarını, yani **sosyal izolasyon** düzeylerini ölçmektir. Geliştirme süreci, sosyal izolasyon yapısının yalnızlık gibi sübjektif duygusal durumlardan ayrı olarak ölçülmesini sağlamayı hedeflemiştir.

Bu **ölçek geliştirme** çalışması, alanyazındaki eksikliği gidermeyi ve sosyal izolasyonun psikolojik ve sosyal etkilerini araştırmada kullanılacak güvenilir bir enstrüman sunmayı amaçlamıştır. Çalışma, ölçeğin yapısal özelliklerini belirlemek üzere tasarlanmıştır olup, ilk **geçerlik** ve **güvenirlilik** bulgularını sunmuştur.

Anahtar Kelimeler

Sosyal izolasyon, yalnızlık, yalnızlık tercihi, **ölçek geliştirme**, psikometrik özellikler, **geçerlik**, **güvenirlilik**.

Yazarlar

Behmen Çelikbağ, Aytegin Tatar

Amaç

Sosyal İzolasyon Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin sosyal ilişkilerindeki eksikliklerini veya sosyal etkileden uzaklaşma durumlarını nicel olarak ölçebilecek standardize edilmiş bir araç sağlamaktır. Bu ölçek, **sosyal izolasyon** kavramını, öznel bir duygu olan yalnızlıktan (loneliness) ayrı olarak, sosyal ilişkilerin miktar ve kalitesindeki nesnel yoksunluğu değerlendirmeyi hedefler.

Ölçeğin geliştirilmesi, özellikle Türkiye bağlamında sosyal izolasyonun yaygınlığını, risk faktörlerini ve farklı demografik gruplar üzerindeki etkilerini inceleyecek araştırmacılara sağlam bir metodolojik zemin sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, sosyal izolasyonun ruh sağlığı üzerindeki etkilerini araştıran klinik ve akademik çalışmalara katkıda bulunmak hedeflenmiştir.

Yapı

Sosyal İzolasyon Ölçeği, psikolojik bir yapı olarak **Sosyal İzolasyon**'u ölçmektedir. Sosyal izolasyon, bireyin toplumsal ağlardan veya yakın ilişkilerden yoksun olması durumunu ifade eder.

Bu yapı, genellikle şu boyutlar içerir:

Sosyal İlişki Yoksunluğu: Bireyin düzenli ve anlamlı sosyal etkileşimlerinin olmaması.

Sosyal Aşın Sınırlılık: Bireyin sahip olduğu arkadaş, aile veya tanıdık çevresinin sayıca ve işlevsel olarak yetersiz olması.

Toplumsal Geri Çekilme: Bireyin bilinçli veya köullar gereği toplumsal aktivitelere katılmaktan kaçınması.

Bu ölçek, sosyal izolasyonu, yalnızlık tercihinden (yalnız kalmayı isteme) ve yalnızlık hissinden (sosyal ilişkilerdeki algılanan eksiklik) ayrılarak, daha çok davranışsal ve çevresel bir durumu yansıtmaktadır.

Geçerlik

Sosyal İzolasyon Ölçeği'nin geliştirme çalışması, "ilk **geçerlik** çalışmaları"ni içermektedir. Ölçek geliştirme sürecinde, genellikle yapı geçerliliği (faktör analizi yoluyla), ölçüt bağıntılığı geçerlik (benzer veya farklı yapılar ölçen diğer ölçeklerle korelasyon) ve içerik geçerliliği (uzman görüşleri) incelenir.

Kaynak referansta spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, çalışmanın akademik bir dergide yayınlanması, ölçeğin yapısal bütünlüğünü destekleyen geçerlik kanıtlarının sunulduğunu göstermektedir. Bu kanıtlar, ölçeğin gerçekten sosyal izolasyon yapısını ölçtüğünü doğrulamak için kritik öneme sahiptir.

Güvenirlik

Ölçek geliştirme çalışmaları'nın bir parçası olarak, Sosyal İzolasyon Ölçeği'nin **güvenirlik** analizleri de yapılmıştır. Güvenirlik, bir ölçme aracının tutarlılık derecesini ifade eder. Tipik olarak iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve/veya test-tekrar test güvenilirliği yöntemleri kullanılır.

Kaynakta spesifik güvenilirlik değerleri sunulmamıştır. Ancak, ölçeğin bilimsel olarak kabul görmesi için gerekli olan yüksek iç tutarlılık katsayılarına sahip olması beklenmektedir. Bu, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Faktör Analizi

Sosyal İzolasyon Ölçeği'nin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla **faktör analizi** yöntemleri kullanılmıştır. Ölçeğin çok boyutlu mu yoksa tek boyutlu mu olduğunu belirlemek için Açıklayıcı **Faktör Analizi** (AFA) uygulanmış, ardından yapının doğrulanması için

Doğruluğu **Faktör Analizi** (DFA) kullanılmaması olmasa muhtemeldir.

Bu analizler, ölçeğin maddelerinin kuramsal olarak öngörülen sosyal izolasyon yapısının ne ölçüde temsil ettiğini ve ölçeğin kaç alt boyuttan oluştuğunu ortaya koymuştur. Çalışmanın başlangıcında, üç farklı ölçeğin geliştirildiğini gösterdiğinden, SÖ'nün diğerlerinden başlıca ve ayırt edici bir yapıya sahip olduğu faktör analizi sonuçlarıyla desteklenmiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Developmental)

Format: Derecelendirme Ölçeği (Likert Tipi olduğu varsayılmaktadır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Yetkinler)

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir (Çalışmanın doğası gereği genellikle yetkin örneklem kullanılmaktadır).

Popülasyon Detayları: Çalışmanın örneklem detayları kaynakta açıkça belirtilmemiştir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Envanteri (Self-report inventory)

Anahtar Kelimeler

Sosyal izolasyon, psikometrik araç, **faktör analizi**, psikoloji, sosyal bilimler, Çelikbağ ve Tatar, 2021.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Behmen Çelikbağ

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Sağlanmamıştır.

Kurum E-posta Adresleri: behmen.celikbas@gmail.com (Sorumlu Yazar iletişimi)

Yayın Adresi: Sağlanmamıştır.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Sosyal İzolasyon Ölçeği, 2021 yılında yayımlanan akademik bir çalışmada kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik ve araştırmaya amaçlı kullanılmaya ilişkin izinler için sorumlu

yazar Behmen Çelikbağ ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için özel izinler gerekebilir.

Test Yılı: 2021

Ücret: Akademik kullanım için genellikle ücret talep edilmez, ancak bu durum yazarın politikalarına bağlıdır.

Orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [sosyal-izolasyon-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Çelikbağ, B. & Tatar, A. (2021). Yalnızlık Ölçeği, Yalnızlık Tercihi Ölçeği ve Sosyal İzolasyon Ölçeği: Geliştirme ve ilk geçerlik çalışmaları. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 7(43), 665-676. <http://dx.doi.org/10.31576/smryj.847>

Sosyal İzolasyon Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Sosyal İzolasyon Ölçeği'nin maddeleri, sağlanan kaynak içeriğinde açıkça listelenmemiştir. Maddelere erişim için orijinal yayın olan Çelikbağ & Tatar (2021) makalesine başvurulması veya sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.